25-09-2022

Grzegorz Kaszyński

Odpowiedź na YouTub'owy wpis P. Marka Klimasa o tłumaczeniu Hbr 1:8 z 21-09-2022

(moje uwagi są na niebiesko)

1. Wydaje mi się, że cytowanie fragmentu polemiki z osobą z zewnątrz, nie oddaje tego co wskazana w niej osoba miała Panu do powiedzenia. Zgoda, nie obniża to bezpośrednio wartości Pańskiej wypowiedzi, ale tak czysto po ludzku, chciałoby się wiedzieć co odpowiedział adwersarz.

Jak dotąd dr Palla nie odniósł się do tego materiału. Dodam na marginesie, że osobiście znam dr Pallę od wielu lat.

2. Na podstawie mojej wypowiedzi dotyczącej (w mojej ocenie) nieuczciwego zestawienia 170-ciu przekładów Hbr 1.8 Z NICZYM po przeciwnej stronie, Pan odpowiada cytuję: "Jestem przekonany, że większość czytelników Biblii orientuje się jaki jest większościowy przekład Hbr 1:8, więc zaprezentowanie tylko „mianownikowych" przekładów nie ma nic wspólnego z uczciwym/nieuczciwym ukazywaniem obrazu sytuacji w tłumaczeniu tekstu Hbr 1:8."- koniec cytatu. Otóż myślę, Panie Grzegorzu, że jednak Pańskie opracowanie nie jest uczciwe. Powiedzieć, że jacyś czytelnicy wiedzą, że wersji "O Boże!" jest dużo (liczebnik nieokreślony), lub, że jest to większościowy wariant (bez konkretów) i to zestawiać na przeciwko 170 wersji mianownikowych, jest tak WZROKOWO nieuczciwe. Albo piszemy, że są jakieś przekłady z wersjami mianownikowymi i są przekłady z wołaczowymi, albo wyliczamy konkretnie ile jest takich, a ile jest tych drugich. To chyba oczywiste.

P. Marku! Po raz trzeci podejmuje Pan daremny trud doszukiwania się u mnie nieuczciwego przedstawiania sytuacji w przekładach Hbr 1:8. To, co Pan twierdzi, opiera na swoim osobistym wrażeniu i jest to tylko negatywna wizja przedstawionych przeze mnie danych. Pana zarzut nieuczciwości bierze się stąd, że źle Pan rozumie moje stanowisko. Pan przykłada nadmierną wagę do celu prezentacji 177 „mianownikowych" przekładów w moim liście. Wychodzi Pan z założenia, że dla mnie musi to być jakaś silna karta w grze. Ale tak nie jest. Oświadczam więc Panu jasno: **nie przywiązuję jakiejś specjalnej wagi do ilości przekładów „mianownikowych" Hbr 1:8. To jest kwestia mniej ważna i poniekąd obojętna w zestawieniu ze znaczeniem analizy gramatykaliów i innych ważnych czynników z punktu widzenia teorii przekładu.**[1] Pozwoli Pan, że poniżej krótko tę myśl rozwinę i wykażę, że Pana optyka jest błędna.

Mój list, do którego odnosi się Pan na YouTube, nie jest skierowany *bezpośrednio do Pana*, lecz do Alfreda Palli. Dr Palla jest biblistą i nie ulega dla mnie żadnej wątpliwości, że on orientuje się jaki jest przekład większościowy Hbr 1:8. A zatem *dla mnie i jak sądzę dla dra Palii jest to oczywiste*. W liście podałem pewne argumenty, które skłaniają część tłumaczy do podawania wersji „mianownikowej" (jakby co, nie podałem w nim wszystkich argumentów). A prezentacja 177 przekładów stanowi formalne poświadczenie, że wersja „mianownikowa" nie jest obecna tylko w PNŚ i powiedzmy w kilku innych, lecz tego typu przekładów jest zdecydowanie więcej niż się to wydaje tym osobom, które nie dokonały szerszego przeglądu sytuacji w przekładach, włącznie z Panem (dwa inne powody już podałem Panu wcześniej). A zatem ta prezentacja ma za zadanie naświetlić mniej/mało znany aspekt sytuacji związany z opcją „mianownikową". Jest to o tyle istotne, że umożliwia przyjrzenie się jacy konkretnie tłumacze opowiadają się za opcją „mianownikową" w tłumaczeniu tekstu Hbr 1:8. Jak zauważa w swej książce prof. BeDuhn tę opcję przekładu podziela Westcott, Goodspeed i Moffatt — „trzej giganci reprezentujący współczesną wiedzę o Nowym Testamencie".

So we must conclude that the more probable translation is "God is your throne . . .," the translation found in the NW and in the footnotes of the NRSV and TEV. Three giants of modern New Testament scholarship -- Westcott, Moffatt, and Goodspeed -- came to the same conclusion independently. The fact is, if this verse were quoted in the New Testament in reference to anyone else, the translators would have not hesitated to translate it as "God is your throne . . ." It seems likely that

https://books.google.pl/books?id=EgnIp2Bzdi8C

[1] Ponieważ główny przedmiot sporu tkwi w tym, czy opcję „mianownikową" należy uznać za „przekręconą" (jak to ocenił w swej książce dr Palla), więc aby móc to rozstrzygnąć należy starannie przeanalizować wszystkie racje za i przeciw, zamiast koncentrować się na mało/mniej istotnej kwestii jaką jest proporcja przekładów z opcją „wołaczową" w relacji do „mianownikowej". Nawet gdyby w translatologii biblijnej opcja „mianownikowa" była większościowa, to taka okoliczność również *sama w sobie* o niczym nie przesądza.

Kłam Pańskiemu wrażeniu zadaje również prosta okoliczność: w moim liście nad tabelą zawierającą przekłady pisze tak:

Hbr 1:8 – 177 przekładów, gdzie *ho theos* nie zostało oddane „wołaczowo"

wykaz obejmuje okres ok. 1300-2022

Zatem nagłówek komunikuje jakiego typu przekłady są prezentowane poniżej. Nagłówek nie mówi np. „Hbr 1:8 – lista przekładów". Proszę się więc nie dziwić, że tabela zawiera tylko przekłady z opcją mianownikową.

Jeżeli nadal chce Pan twierdzić, że mój list nieuczciwie przedstawia sytuację w przekładach Biblii, to jestem zmuszony stwierdzić, że albo imputuje mi Pan nieuczciwość, albo chce demonizować sytuację, albo kaprysi albo bazuje na swoim błędnym mniemaniu o tym, jakie według mnie mają znaczenie owe przekłady w naszej dyskusji. Mam jednak nadzieję, że po tych wyjaśnieniach będzie Pan teraz w stanie poprawnie je rozumieć.

3. Czy może zdradzić Pan informację ile jest wersji wołaczowych? Bo liczba mianownikowych urosła do 190. Jestem ciekaw czy przypadkiem nie urosła także ilość wersji wołaczowych? Proszę wybaczyć drobny żarcik...

Na ten moment, wedle mojego wciąż niezakończonego przeglądu przekładów, wiem o 196. Jednakże **uważam, że sama w sobie taka czy inna ilość nie ma arbitralnego charakteru w tłumaczeniu Biblii. Argument kwantytatywny sam w sobie niczego nie dowodzi i nie odgrywa roli determinatora w translatologii biblijnej.** Każdy rozsądny badacz Biblii to wie. Dlatego Pańskie powyższe pytania bazujące najwyraźniej na logice „większość ma rację" zdradzają, że jednak źle rozumie jakie jest według mnie znaczenie owych 177 (czy 196) przekładów w dyskusji o tłumaczeniu Hbr 1:8. W przeciwnym razie nie koncentrowałby się już na tym wątku, który ***zasadniczo*** nie rzutuje na decyzje translacyjne, które podejmują tłumacze. Jeśli jednak chce Pan kierować się w/w logiką, to ja nie mogę tego Panu zabronić.

4. Czy może Pan zagwarantować, że wskazane przez Pana wersje mianownikowe (prezentowane czasem z wyciętym fragmentem tekstu) wizualizują całkowity tekst przekładu? Mam na myśli przypisy i ewentualne komentarze do wskazanego wersetu w tych bibliach? Czy przypadkiem nie są to konkretne wydania wskazanej biblii, która to po kolejnym wznowieniu zmieniła brzmienie wersetu i na przykład, nie jest już mianownikowa?

P. Marku! Najlepiej by było, gdyby Pan sam sobie sprawdził sytuację pod dowolnym kątem, który uważa Pan za potrzebny. Jeśli będzie Pan chciał to zrobić i będzie chciał w przyszłości wnieść jakieś dobrze uzasadnione zastrzeżenia, to ja chętnie wprowadzę zmiany. Niezależnie jednak od tego jaką sytuację odsłoniłaby taka weryfikacja, ***zasadniczo*** niczego by to nie zmieniało, bo – po raz kolejny powtarzam – ja nie przypisuję jakiejś nadzwyczajnej mocy argumentowi kwantytatywnemu.

Chociaż Pana pytania są rozsądne, to jednak zastanówmy się krótko czy są to realistyczne oczekiwania? W obliczu tak dużej ilości przekładów czy naprawdę Pan sądzi, że w praktyce będzie możliwe sprawdzenie jak jest oddany tekst Hbr 1:8 we *wszystkich* wcześniejszych i późniejszych wydaniach w poszczególnych przekładach, czego zdaje się Pan oczekiwać ode mnie? A gdyby Pan prezentował ponad 170 przekładów, czy byłby w stanie przeprowadzić taką wszechstronną weryfikację sytuacji? Czy to nie jest raczej zbyt duże oczekiwanie? P. Marku! Realia są takie, że w Internecie chyba nie są dostępne *wszystkie* wydania każdego podanego przeze mnie przekładu. Owszem, można by ewentualnie kupić te przekłady, których nie ma w Internecie, ale czy naprawdę Pan oczekuje, że powinienem dotrzeć do dosłownie *wszystkich wydań każdego przekładu* i sprawdzić sytuację, bo bez tego taką prezentację należy zbagatelizować?

Jeśli jednak ma to jakieś **zasadnicze** znaczenie dla Pana, to ja mogę przejrzeć te przekłady pod kątem tego, czy i ile z tych przekładów podaje przypisy i w ilu przypisach pojawia się informacja np. „or *O God*" itp. i przedstawić sytuację w statystyce. Nie byłby to problem dla mnie, bo w swoim komputerze przechowuję w poszczególnych folderach całe strony zawierające tekst Hbr 1:8 tych 177 przekładów. Ale czy naprawdę Pan myśli lub na serio bierze pod uwagę taką możliwość, że takie pełne oględziny odsłoniłyby, iż tych ponad 170 przekładów dałoby się zneutralizować lub wykluczyć z gry? Proponuję zrobić tak: jeśli skieruje Pan do mnie takie życzenie, to wtedy ja to sprawdzę (choć oczywiście powinien Pan to zrobić), bo osobiście nie widzę większego sensu, aby to robić, bo niezależnie od tego o ile zmniejszyłaby się ilość przekładów „mianownikowych" ogólny stan rzeczy i tak będzie bez zmian, mianowicie przekład „wołaczowy" jest większościowy.

Na marginesie wspomnę o sytuacji (która o niczym nie przesądza) dotyczącej przekładu prof. Goodspeeda (1871-1962), który był rektorem na University of Chicago. Pierwotnie podał wersję „wołaczową", ale w kolejnych wydaniach od niej odszedł.

1908

8. but of the Son *he saith*,
[2] Thy throne, [o]O God, is for ever and ever;
And the sceptre of uprightness is the sceptre of [o3] thy kingdom.

https://archive.org/details/epistletohebrews00good

1923

But of the Son he says,
"God is your throne forever and ever!
And a righteous scepter is the scepter of his kingdom!
You have loved right and hated wrong!

https://archive.org/details/newtestamentamer00unse

1948	1954
But of the Son he says, 8 "God is your throne forever and ever! And a righteous scepter is the scepter of his kingdom! https://archive.org/details/newtestamentamer0000unse	THE LETTER TO THE HEBREWS 2 877 "God is your throne forever and ever! And a righteous scepter is the scepter of his kingdom! https://archive.org/details/studentsnewtesta0000unse

5. Nie, nie uważam tych przekładów Katolickich ZA BŁĘDNE, uważam je za mniej udane. Tak to bywa z przekładami. Tłumacze także się mylą. Mógłbym zadać pytanie odwrotne: czy uważa Pan przekłady nie katolickie, które napisały wersję wołaczową za błędne?

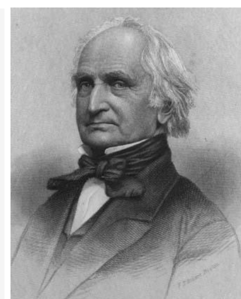
Dziękuję za odpowiedź. Tak, przekład „wołaczowy" uważam za błędny. Ale **bezpośrednim powodem takiej mojej oceny nie jest kolizja z gramatykaliami, które mamy w wersecie 8, lecz okoliczność, że taki przekład koliduje z najbliższym kontekstem. Do argumentu z kontekstu odwołałem się w liście do dra Palli**. Przypomnę jak on brzmiał:

> **2.** W dalszym kontekście czytamy: „dlatego Bóg — właśnie **Twój Bóg** — bardziej niż twoich przyjaciół Ciebie namaścił olejkiem sprawiedliwości" (Hbr 1:9, *Romaniuk*). Fraza „Bóg **twój**" (*BT*) pokazuje, że *osoba namaszczana ma nad sobą Boga* i ta uwaga jest wyraźnie sprzeczna z doktryną o Trójcy, która wyklucza istnienie hierarchii między Bogiem a Jezusem. To zadziwiające, że liczni tłumacze i komentatorzy biblijni tego nie dostrzegają!

Komentator biblijny prof. Moses Stuart (Yale University) rozważał trzy odniesienia θεός. Z czasem dostrzegł istotną okoliczność. Tak o tym mówi:

> Jednak dalsze badania doprowadziły mnie do wniosku, że istnieją podstawy by wątpić w takie zastosowania słowa θεός w tym pasażu. Król, określony tutaj mianem θεός, ma swego θεός: „*twój Bóg* namaścił cię (*A Commentary on the Epistle to the Hebrews*, 1854: 289).

different parts. The king is called אֱלֹהִים, θεὸς. Does the word θεὸς here denote the *divine*, or the *kingly* nature or condition of the Messiah? Most interpreters, who admit the doctrine of the Saviour's divine nature, contend for the first of these senses; as I have myself once done, in a former publication. But further examination has led me to believe, that there are grounds to doubt of such an application of the word θεὸς, in this passage. The king, here called θεὸς, has for himself a θεὸς; "*thy God* hath anointed *thee*." The same king has *associates* (μετόχους,) i. e. others who, in some respects, are in a similar condition or office. As

https://archive.org/details/acommentaryonep06stuagoog/page/289/mode/1up

Dr Fenton J. A. Hort zauważył:

> Trudność wzrasta z powodu słownictwa (…) w następnym wersecie (…) „dlatego Bóg, twój Bóg, namaścił cię" (…) (*Hebrews I 8*, 1876, s. 3).

as. The difficulty is increased by the language of an earlier verse and of the following verse (2, 7), "therefore God hath blessed thee for ever," "therefore God, thy God, hath anointed thee with the oil of gladness above thy fellows." Supposing that a psalmist could call

https://archive.org/details/hebrewsi800hortuoft

W dziele *The Interpreter's Bible* (t. 11, 1951: 606) napisano:

> (…) werset 9 zdaje się sugerować inne tłumaczenie.

But thou art the same,
and thy years will never end."
[e] Other ancient authorities add *like a garment*.

in contrast to the subservient role of the angels. As the opening words stand in our translations, they require the application of ὁ θεός, "O God," to the Son. We have noted that this epistle does not elsewhere give the name "God" to the Son in this unrelieved fashion, and vs. 9 would seem to suggest another rendering. The alternative is to read, "God is thy throne" or "thy throne is God." The usual translation is not impossible, however, in a poetic passage.

10-12. Taken from Ps. 102:25-27, these verses originally express the creative power of God and his permanence as against the transient creation. The LXX, however, intro-

things, all men, all human institutions are rightfully his; i.e., without him as Lord no man is | oasis encompassed by a vast moral desert. This is the kind of emphasis the interpreter should

https://archive.org/details/interpretersbibl11butt/page/606/mode/1up

Również inne miejsca w Liście do Hebrajczyków byłyby sprzeczne z przekładem ukazującym „Syna” jako „Boga”, ponieważ *nie ukazują go jako Boga*.[2] Komentatorzy biblijni wskazują tutaj np. następujące teksty:

1:3	„on jest **odbiciem** chwały Boga” [inne przekłady: ‘odblaskiem’] „zasiadł **po prawicy** Majestatu” (*BT-5*)	Czy według Pana bycie ‘odblaskiem’ chwały Boga = być Bogiem?
2:12	„imię twoje oznajmię **braciom moim**” (*Kowalski*)	Bóg ma „braci”?
5:7	„**zanosił modły** i błagania gorące do Tego, który mógł Go wybawić [od śmierci]” (*Romaniuk*) „**został wysłuchany**” (*Romaniuk*)	Bóg miałby „zanosić modły” do samego siebie? (por. Łk 6:12) Przez kogo „został wysłuchany”? Samego siebie, swoje *alter ego*?
5:8	„nauczył się **posłuszeństwa**”	Bóg miałby uczyć się posłuszeństwa? A względem kogo?
9:24	„wszedł do samego nieba, aby teraz wstawiać się za nami **u Boga**” (*Romaniuk*)	Bóg miałby wstawiać się u Boga, czyli w gruncie rzeczy przed samym sobą?
12:2	„zasiadł **po prawicy tronu Boga**”	Jeśli ktoś siedzi po prawicy tronu Boga, to czy jest Bogiem?

6. Nie, ci wszyscy (15) katoliccy tłumacze nie zdradzają braków w kompetencjach naukowych. Doskonale wiedzieli, że mogą użyć wersję wołaczową ale z jakichś przyczyn tego nie zrobili. Czy słusznie? Nie wiem. Wydaje się jednak, że większość tłumaczy ten werset z LXX wołaczowo i nie tylko katoliccy.

Zanim bezpośrednio odniosę się do tego punktu, chciałbym dwa słowa powiedzieć w sprawie Pana dziwienia się, że przy Hbr 1:8 nie ma informacji w PNŚ o tym, że cytat pochodzi z LXX, z czego snuje Pan następnie pewien bezpodstawny wniosek. P. Marku! Przede wszystkim, żaden tłumacz czy zespół tłumaczy *nie ma obowiązku* zamieszczać takich danych. A dlaczego nie ma takiego obowiązku? Bo takie informacje nie występują w mss. Dlatego nie jest żadnym grzechem to, jeśli tłumacz (obojętnie jakiego przekładu) nie podaje informacji o tym skąd pochodzi cytat i nie należy też doszukiwać się tutaj jakiegoś głębszego, nieczystego dna. Trzeba jednak przyznać, że wszelkie dodatkowe informacje poza samym tekstem głównym są bardzo pożądane. Jeśli uważnie przyjrzy się Pan wersetom podawanym w środkowej szpalcie, które są podane w NWT-1984 lub PNŚ-1997, to zauważy Pan, że czasami przy wersecie występuje skrót „LXX” (przykład poniżej).

5 For example, to which one of the angels did he ever say: “You are my son; I, today, I have become your father”?[o] And again: “I myself shall become his father, and he himself will become my son”?[p] 6 But when he again brings his Firstborn[q] into the inhabited earth,

Heb 1:2* Or, “the orders of things.” Gr.,

k Ps 110:1 Ac 2:33 Ac 7:55 Ro 8:34 Col 3:1
l Ps 33:13 Eph 1:20 Heb 8:1 Jude 25
m Eph 1:21 1Pe 3:22
n Ac 4:12 Php 2:9
o Ps 2:7

will perish,* but you yourself are to remain continually; and just like an outer garment[j] they will all grow old, 12 and you will wrap them up just as a

Second Col. a Ps 91:11; Lu 22:43; Joh 20:12; b De 32:43 ftn,LXX; c Ps 104:4; d Mt 28:18; Ac 2:30; Re 3:21; e Ge 49:10; Nu 24:17; Ps 2:9; f Ps 45:6; g Isa 61:1; Lu 3:22; Lu 4:18; Ac 4:27; Ac 10:38; h Ps 45:7; i Ps 102:25; j Isa 51:6.

Skoro w PNŚ nie podano przy wersecie Ps 45:6 skrótu „LXX”, może to wskazywać na coś innego niż się Panu wydaje. Na przykład może to oznaczać, że akurat ten zespół tłumaczy jest zdania, że nie ma pewności czy aby na pewno jest to cytat z LXX. Być może Pan nie wie, że uczeni nie są zgodni w tej sprawie. Niektórzy mówią o pochodzeniu tekstu Hbr 1:8 z LXX (np. Harris 1992:215; Archer-Chirichigno 1983:71; Weiss 1991:165), ale inni dodają „z wyjątkiem kilku szczegółów” (np. Kistemaker 1961:24; Schröger 1968:60; Müller 1986:235). Jeszcze inni mówią, że jest on bardzo bliski brzmieniu jakie mamy w LXX (np. Strack-Billerbeck 1961:679; Karrer 2002:141). A zdaniem Howarda, tekst cytatu z Psalmu 45, który pojawia się w Hbr 1:8, różni się od tekstu z MT i LXX (Howard, „Hebrews and the Old Testament Quotations”, *Novum Testamentum*, 10/2-3, 1968:211, https://pl.booksc.org/book/28138403/8ce4cd). A zatem podstawowym powodem niepewności może być fakt, że brzmienie tekstu Hbr 1:8 w gr. mss NT nie jest zgodne słowo w słowo w 100%.

LXX Brenton

Ὁ θρόνος σου ὁ Θεὸς εἰς αἰῶνα αἰῶνος, ῥάβδος εὐθύτητος ἡ 6
ῥάβδος τῆς βασιλείας σου. Ἠγάπησας δικαιοσύνην, καὶ ἐμί- 7

Nestle-Aland 28

8 πρὸς δὲ τὸν υἱόν·
ὁ θρόνος σου ὁ θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος,
καὶ ἡ ῥάβδος τῆς εὐθύτητος ῥάβδος τῆς
βασιλείας σου.

Bover

8 πρὸς δὲ τὸν Υἱόν
Ὁ θρόνος σου, ὁ Θεός, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος,
καὶ ἡ ῥάβδος τῆς εὐθύτητος
ῥάβδος τῆς βασιλείας σου.

Von Soden

8 ματα, καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα· 8 πρὸς δὲ τὸν υἱόν· ὁ θρόνος
σου ὁ θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, καὶ ἡ ῥάβδος τῆς εὐθύτητος ῥάβδος τῆς
9 βασιλείας σου. 9 ἠγάπησας δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησας ἀδικίαν, διὰ τοῦτο ἔχρισέν

Być może jest tak, że w ocenie tłumaczy PNŚ cytat może pochodzić z LXX, ale ponieważ nie mają całkowitej pewności, więc mogli postanowić nie umieszczać tego skrótu i pozostawić kwestię otwartą. Jedni czytelnicy (np. Pan) wyciągną z tego wniosek, że ci tłumacze przemilczają „niewygodne dane”, a drudzy spojrzą na to zupełnie

[2] Nie biorę pod uwagę znaczenia tekstu Hbr 1:10, ponieważ moim zdaniem *nie dowodzi on, że Jezus jest Bogiem*. Wykazanie tego jednak wymagałoby z mojej strony osobnego dłuższego omówienia, ale teraz nie widzę potrzeby rozwijania tego wątku.

odmiennym okiem: najwyraźniej ci uczeni starają się unikać dogmatyzmu i być ostrożni w swych naukowych osądach.[3]

Przecenia Pan swój „argument z LXX”. Jest on nieprzekonujący, ponieważ między gr. mss NT a LXX zachodzą drobne różnice w tekście (1 spójnik i kilka rodzajników), więc *generalnie* sytuacja gramatyczna jest *taka sama* jak w Hbr 1:8.[4] Ja rozumiem, że te różnice, które są, rzutują na sposób oddania pewnych szczegółów w tym wersecie, ale nie pełnią roli determinanta w kwestii czy nasze *Stichwörter* θεός w pierwszej części sentencji występuje w wołaczu czy w mianowniku. Dr Fenton J. A. Hort napisał:

> W przekładzie całego wersetu LXX nie ma niczego, co by dowodziło, że *ὁ θεός* występuje w mianowniku czy w wołaczu.[5]

> In the LXX rendering of the whole verse there is nothing which proves whether ὁ θεός was meant to be nominative or vocative: the first clause admits (α) or (β) with equal facility; the second allows both, but on the whole suggests (α). The Received text of Hebrews is an

Jeśli Pana zdaniem na podstawie tych różnic można wnosić, że w LXX ὁ θεός mamy w wołaczu, jak to wmawia Pan sobie i internautom, wtedy ja stawiam Panu zarzut dogmatyzmu. Moim zdaniem **LXX nie wnosi żadnej dodatkowej istotnej przesłanki gramatycznej władnej przechylić szalę na rzecz traktowania ὁ θεός w Hbr 1:8 w wołaczu.** Dlatego Pana próba pokazania niekompetencji tłumaczy PNŚ na przykładzie sposobu tłumaczenia Hbr 1:8 jest nieudana. Z kolei cały Pana wysiłek, choć podoba się pewnym internautom-laikom, to jednak patrząc na Pana argumenty z punktu widzenia teorii przekładu uważam, że preferuje Pan gorszą opcję przekładu. Dlatego na mnie osobiście Pańskie wyjaśnienia zaprezentowane na YouTube nie robią pozytywnego wrażenia.

7. Nie wiem jakie tłumacze mieli tu przesłanki tak tłumacząc, ale ciekawi mnie inne pytanie. Czy jeśli Ci tłumacze (tych 15-tu), w innym kiedyś omawianym wspólnie przez nas wersecie użyje, jak Pan to ujmuje (parafrazuję), dogmatyczno-katolickiej wersji tłumaczenia, to będzie dobrze, czy źle? Czy będą to braki w kompetencjach naukowych? Czy może wiara na przykład w Trójcę? Zmierzam do tego, że wszelkie "wyliczanki" są generalnie z czapki i niczemu nie służą...

Zob. moje uwagi do §3 i 4.

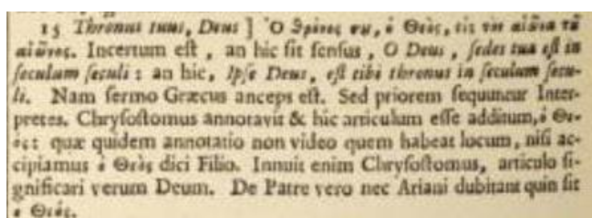
Szkoda, że Pan nie raczył niczego napisać o wyjaśnieniach prof. BeDuhna, do których nawiązałem w internetowym wpisie pod Pana filmem. Tutaj może Pan poznać jeszcze bliżej kulisy jego stanowiska: http://www.ibiblio.org/bgreek/lists.ibiblio.org/2004-July/030702.html Prof. BeDuhn w ostatnim zdaniu swego wpisu napisał:

> **Chciałbym usłyszeć wszelkie argumenty, jakie można by wysunąć na gruncie lingwistycznym i literackim, za preferowaniem „przekładu konwencjonalnego” zamiast tego drugiego.**
>
> *I would be interested to hear any argument that could be made on linguistic and literary grounds for preferring the “conventional translation” to the other.*

Zapraszam Pana do podjęcia wyzwania, które rzucił prof. BeDuhn. Angielski Pan zna.

Słowo do internautów:

Znany XVI-wieczny biblista **Erazm z Rotterdamu** zauważył: „Nie jest pewne który ze sposobów tłumaczenia oddaje prawdziwy sens: *O Boże, tron twój jest na wieki wieków* czy też *Sam Bóg jest twoim tronem na wieki wieków*, gdyż grecka sentencja jest dwuznaczna” (Desiderii Erasmi Roterodami, *Opera omnia*…, t. 6: 984).

15 *Thronus tuus, Deus*] Ὁ θρόνος σου, ὁ Θεὸς, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. Incertum est, an hic sit sensus, *O Deus, sedes tua est in seculum seculi*: an hic, *Ipse Deus, est tibi thronus in seculum seculi.* Nam sermo Græcus anceps est. Sed priorem sequuntur Interpretes. Chrysostomus annotavit & hic articulum esse additum, ὁ Θεὸς: quæ quidem annotatio non video quem habeat locum, nisi accipiamus ὁ Θεὸς dici Filio. Innuit enim Chrysostomus, articulo significari verum Deum. De Patre vero nec Ariani dubitant quin sit ὁ Θεός.

[3] Wśród znawców greki „panują zasadniczo różne opinie w identyfikowaniu cytatów i nawiązań” (Nestle-Aland, *Novum Testamentum Graece*, Przedmowa, 1979: 72). Howard: „nie zawsze łatwo jest rozstrzygnąć kiedy jakiś pasaż jest cytatem ze ST, a kiedy tylko aluzją do niego” (1986: 209).

[4] „Tu trono, Dios, por siempre jamás, un cetro de rectitud es el cetro de tu realeza” (*La Biblia griega. Septuaginta. III: Libros poéticos y sapienciales*, 2013). Zob. https://www.bibliatodo.com/la-biblia/Version-septuaginta/salmos-44.

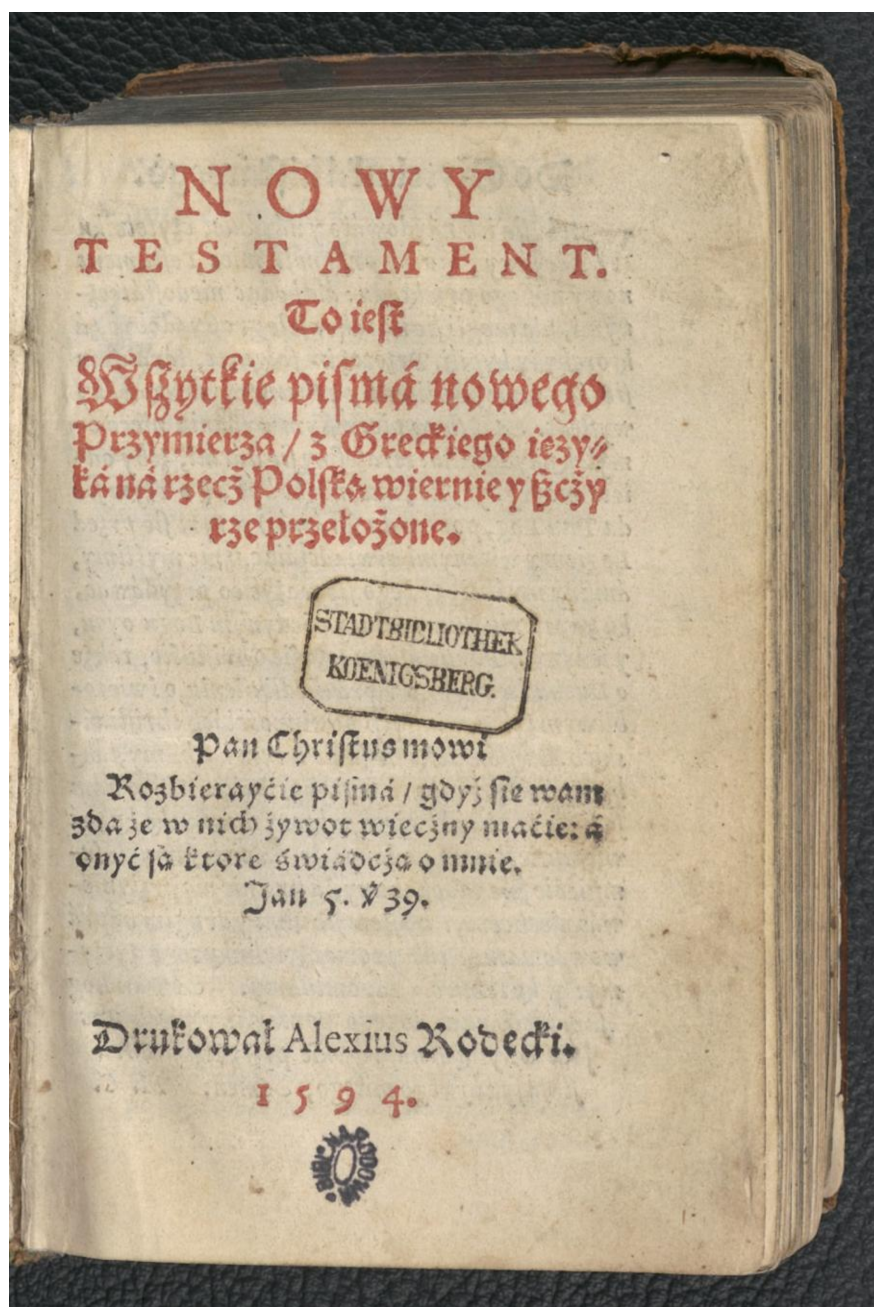
[5] *Hebrews I 8*, 1876, s. 3. Na tej samej stronie oraz s. 4-6 Hort uzasadnia dlaczego tak uważa.

Również tacy doświadczeni lingwiści jak choćby Robertson, BeDuhn, Furuli (i wielu innych) mówią, że sytuacja gramatyczna w greckim tekście Hbr 1:8 nie jest jednoznaczna, aczkolwiek BeDuhn i Furuli dostrzegają przesłanki przemawiające za preferowaniem opcji mianownikowej. Tymczasem p. Marek Klimas stwarza błędne wrażenie, że opcja mianownikowa nie ma racji bytu w tekście głównym. Twierdzi, że tekst Hbr 1:8 w PNŚ jest sfałszowany[6], ale w 15 katolickich przekładach Hbr 1:8, gdzie także widnieje opcja mianownikowa, mamy – jego zdaniem – przekład „mniej udany". To pokazuje, że kieruje się on podwójnymi standardami, a tym samym zdradza stronniczego ducha.

Pan Marek Klimas jest inteligentną i sympatyczną osobą i naprawdę chciałbym powiedzieć coś pozytywnego o jego krytyce. Ale nie mogę, bo jest ona mało substancjalna, czasami dogmatyczna, a czasami obalalna. Ogólnie nie jest ona osadzona na gruncie solidnej biblistyki. Ponieważ w dziedzinie tłumaczenia Biblii nie ma żadnego doświadczenia (nie jest lingwistą), toteż jego wcielanie się w rolę mentora od tłumaczenia Biblii jest wyrazem braku skromności.

(do tabeli przekładów mianownikowych dodałem niedawno temu poniższy *polski* przekład)

Marcin Czechowic, ***Nowy Testament***, wyd. 2, 1594

NOWY TESTAMENT.

To iest

Wßytkie pismá nowego Przymierza / z Greckiego iezyká ná rzecz Polską wiernie y ßczyrze przełożone.

Pan Christus mowi

Rozbieraycie pismá / gdyż sie wam zdá że w nich żywot wieczny maćie: á ony są ktore świadczą o mnie. Jan 5. v 39.

Drukował Alexius Rodecki.

1594.

---

6 Pewna osoba po obejrzeniu wykładu p. Marka na temat tłumaczenia Hbr 1:8 napisała pod filmikiem, że ŚJ „sfałszowali" Biblię. Ponieważ p. Marek nie skorygował myślenia tego internauty, więc to dodatkowo pokazuje, że zgadza się z tą opinią.

‖ ſyn moy ieſteś ty/ iam ciebie dźiś vrodźił: Y Pſal. 2. 7. Nizey 5. 5.
záś: † Ja iemu będę zá Oycá/ á on mi będźie zá 2. Sam. 7. 14 2. Krō. 22. 11
ſyná:
6 Y záś gdy wwodźi pierworodne° ná świát/ Pſal. 97. 7.
mowi/ A niech ſię mu pokłonią wßyſcy ánio-
łowie Boży.
7 A ku ániołomći mowi/ ‖ Ktory poſłámi ſwy- Pſal. 104. 4.
mi czyni duchy / á ſługámi ſwymi / płomień
ogniá.
8 Lecz ku ſynowi † Stolicá twoiá/ Bog/ ná Pſal. 45. 7.
wiek wiekow : rozgá wyproſtowánia rozgá
króleſtwá twoiego.
9 Vmiłowałeś ſpráwiedliwość / á nienawi-
dźiałeś niepráwość: dla te° pomázał ćię Bog/
Bog twoy / oleykiem rádośći/ nád vcześniki
twoie.
10 Y/ Tyś pánie ná początku vgruntował źie- ZAC. 304.
mię/ á niebioſá vczynkámi ſą rąk twoich.
11 Ony zginą / á ty przetrwaß : á wßytki iáko
ßátá zwiotßeią:
12 A iáko odźienie zwinieß ie / y odmienią ſię:
á ty tenże ieſteś/ y látá twoie nie vſtáną.
13 A ku ktoremuż z ániołow kiedy rzekł/ ‖ Siądź Pſal. 110. 1.
po práwicy moiey / ážbym położył nieprzyia- Nizc. 10. 13.
cioły twoie podnożkiem nog twoich:
14 Izali wßyſcy nie ſą duchowie vſługuiący/
ktorzy ná poſługę bywáią wyſyłáni dla tych
ktorzy odźiedźiczyć máią zbáwienie:

KAP. II.

1 DLA tego trzebá nam tym więcey pil- ZAC. 305.
nowáć tego coſmy ſłyßeli/ izbyſmy kie-
dy nieprzećiekáli.

wyd. 1, 1577
https://polona.pl/item/nowy-testament-to-iest-wszytkie-pisma-nowego-przymierza,NDIxNTQzODQ/3/#info:metadata

wyd. 2, 1594
https://polona.pl/item/nowy-testament-to-iest-wszystkie-pisma-nowego-przymierza-z-greckiego-iezyka-na-rzecz,NzkzOTQ0MjM/658/#info:metadata